

Suvestinė redakcija nuo 2022-01-01

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2013, Nr. [104-5125](#), i. k. 11300RSISAK0000V-64

Nauja redakcija nuo 2022-01-01:

Nr. [V-131](#), 2021-12-27, paskelbta TAR 2021-12-27, i. k. 2021-27135

RADIACINĖS SAUGOS CENTRO DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS DĖL PLANINIŲ PATIKRINIMŲ METU ATLIEKAMŲ RADIOLOGINIŲ TYRIMŲ IR ĮRANGOS BANDYMŲ SĄRAŠO PATVIRTINIMO

2013 m. rugsėjo 27 d. Nr. V-64
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir vykdydamas Radiacinės saugos priežiūros reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 285 „Dėl Radiacinės saugos priežiūros reglamento patvirtinimo“, 27.1.2 papunktį:

1. T v i r t i n u Planinių patikrinimų metu atliekamų radiologinių tyrimų ir įrangos bandymų sąrašą (toliau – Sąrašas) (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad:

2.1. radiacinės saugos priežiūros pareigūnų atliekamų planinių patikrinimų metu turi būti atliekami Sąraše nurodyti radiologiniai tyrimai ar įrangos bandymai vadovaujantis šio įsakymo 2.3 ir 2.4 papunkčiuose nustatytais kriterijais;

2.2. šis įsakymas netaikomas:

2.2.1. atliekant neplaninius patikrinimus. Neplaninių patikrinimų metu radiologiniai tyrimai ar įrangos bandymai gali būti atliekami atsižvelgus į konkrečią situaciją;

2.2.2. atliekant patikrinimus nuotoliniu būdu;

2.3. radiologiniai tyrimai turi būti atliekami:

2.3.1. kai ūkio subjektas vykdo registruotą veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais (toliau – veikla su šaltiniais) ir tokia veikla su šaltiniais atitinka bent vieną iš šių kriterijų:

2.3.1.1. nuo paskutinių Radiacinės saugos centro (toliau – Centras) atliktų radiologinių tyrimų ūkio subjekto veiklos su šaltiniais vietoje praėjo ne mažiau nei $2 \cdot n$ metų, kur n Radiacinės saugos priežiūros reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 285 „Dėl Radiacinės saugos priežiūros reglamento patvirtinimo“ (toliau – Reglamentas), 1 priedo 3 lentelėje nurodytas planinių patikrinimų dažnumas metais;

2.3.1.2. nustatyta ūkio subjekto veiklos su šaltiniais pokyčių, dėl kurių ūkio subjektas privalo parengti statinio ar jo dalies projekto radiacinės saugos dalies korektūrą bei gauti Centro sutikimą vykdyti tokius pokyčius (pvz., pakeistas jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis (toliau – šaltinis) ar jo vieta, pakeista apsauga arba kuris nors jos elementas, pakito pirminės jonizuojančiosios spinduliuotės pluošto kryptis, atliktas remontas ar rekonstruotos patalpos);

2.3.1.3. apšvitą patiriančių darbuotojų (toliau – darbuotojai) gaunama apšvita viršija tirtinuosius lygius arba ribines dozes;

2.3.1.4. pasibaigęs uždarojo radioaktyviojo šaltinio galiojimo laikas;

2.3.2. kai ūkio subjekto vykdomai veiklai su šaltiniais reikia licencijos ar laikinojo leidimo vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ir tokia veikla su šaltiniais atitinka bent vieną iš šių kriterijų:

2.3.2.1. nuo paskutinių Centro atliktų radiologinių tyrimų ūkio subjekto veiklos su šaltiniais vietoje praėjo ne mažiau nei $2 \cdot n$ metų, kur n Reglamento 1 priedo 1 lentelėje nurodytas planinių patikrinimų dažnumas metais;

2.3.2.2. atitinka šio įsakymo 2.3.1 papunktyje nustatytus kriterijus;

2.3.3. kai ūkio subjekto veiklos nereikia įteisinti, tačiau jo vykdoma veikla gali turėti įtakos žmonių ir aplinkos apšvitai jonizuojančiąja spinduliuote ir (ar) vykdant šią veiklą yra tikimybė nustatyti paliktąjį radioaktyvųjį šaltinį ar radioaktyviosiomis medžiagomis užterštą objektą, radiologiniai tyrimai turi būti atliekami ir (ar) ėminiai radiologiniams tyrimams turi būti imami kiekvieno patikrinimo metu;

2.4. įrangos bandymai turi būti atliekami, jei ūkio subjekto veikla su šaltiniais atitinka bent vieną iš šių kriterijų:

2.4.1. pacientų gaunama apšvita viršija rekomenduojamus diagnostinius atskaitos lygius (pvz., pakeitus rentgenodiagnostikos įrangos vaizdo gavimo sistemą ir atlikus pacientų dozių vertinimą nustatoma, kad viršijami pacientų rekomenduojami medicininės apšvitos lygiai);

2.4.2. darbuotojų gaunama apšvita viršija tirtinuosius lygius arba ribines dozes dėl įtariamo įrangos gedimo;

2.5. kai ūkio subjektas, vykdydamas veiklą su šaltiniais, naudoja kelis šaltinius, radiologiniai tyrimai ir (ar) įrangos bandymai atliekami pasirinktinai, įvertinus riziką žalai teisės normų saugomoms vertybėms (žmogaus sveikatai ir gyvybei, aplinkai) atsirasti.

DIREKTORIUS

ALBINAS MASTAUSKAS

PATVIRTINTA

Radiacinės saugos centro direktoriaus
2013 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. V-64
(Radiacinės saugos centro direktoriaus
2021 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. V-131
redakcija)

PLANINIŲ PATIKRINIMŲ METU ATLIEKAMŲ RADIOLOGINIŲ TYRIMŲ IR ĮRANGOS BANDYMŲ SĄRAŠAS

1. Planinių patikrinimų metu atliekamų radiologinių tyrimų ir įrangos bandymų sąraše (toliau – Sąrašas) nurodyti planinių patikrinimų metu atliekami radiologiniai tyrimai ir įrangos bandymai:

1.1. Sąrašo 1 lentelėje nurodyti ūkio subjektų, vykdančių registruotą veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais (toliau – veikla su šaltiniais), planinių patikrinimų metu atliekami radiologiniai tyrimai ir įrangos bandymai;

1 lentelė. Ūkio subjektų, vykdančių registruotą veiklą su šaltiniais, planinių patikrinimų metu atliekami radiologiniai tyrimai ir įrangos bandymai

Eil. Nr.	Veikla su šaltiniais	Radiologiniai tyrimai		Įrangos bandymai
		Lygiavertės dozės galios	Paviršiaus radioaktyviojo	Kokybės kontrolės

		matavimai	užterštumo tyrimas	bandymai
1.	Veikla su V radioaktyviųjų šaltinių pavojingumo kategorijos (toliau – pavojingumo kategorija) radioaktyviaisiais šaltiniais, išskyrus tokių radioaktyviųjų šaltinių naudojimą medicinoje ir veterinarijoje <i>in vivo</i>	X	X	–
2.	Veikla su stacionariais lygio, tankio, drėgmės matuokliais, turinčiais savo sudėtyje IV pavojingumo kategorijos uždaryjū radioaktyviųjų šaltinių	X	X	–
3.	Veikla su bagažo saugumo kontrolės rentgeno prietaisais, išskyrus stacionarias geležinkelio riedmenų ir stacionarias bei mobilias transporto priemonių kontrolės rentgeno sistemas	X	–	–
4.	Veikla su fluorescenciniais rentgeno spektrometrais	X	–	–
5.	Veikla su rentgeno optikos įrenginiais, svetimkūnių paieškos sistemomis, rentgeno analizatoriais ir kitais rentgeno įrenginiais, išskyrus rentgeno įrenginius, kuriuos naudojant žmonės patiria medicininę apšvitą ar nemedicininę apšvitą vaizdo gavimo tikslais, ir rentgeno įrenginius, kurių anodinė įtampa didesnė negu 75 kV, taip pat veikla su uždaro tipo rentgeno įrenginiais, skirtais kokybės patikrai	X	–	–
6.	Veikla su odontologinėje praktikoje naudojamais intraoraliniais dantų rentgeno aparatais	X	–	X
7.	Veikla su mediciniais kaulų mineralinio tankio rentgeno matuokliais	X	–	–
8.	Veikla su šaltinę rentgeno spinduliuotę generuojančiais prietaisais	X	–	–
9.	Prekyba jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais (toliau – šaltiniai), išskyrus prekybą I, II, III pavojingumo kategorijų radioaktyviaisiais šaltiniais	–	–	–
10.	Šaltinių, skirtų vykdyti šios lentelės 1–8 punktuose nurodytą registruojamą veiklą su šaltiniais, priežiūra, remontas ir montavimas	–	–	–
11.	V pavojingumo kategorijos radioaktyviųjų šaltinių vežimas	X	–	–
12.	Veikla jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje, išskyrus veiklą branduolinės energetikos objekte, pas kitą asmenį, turintį licenciją vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais (toliau – licencija), kai apšvitą patiriantys darbuotojai (toliau – darbuotojai) priskiriami B kategorijos darbuotojams	–	–	–

13.	Veikla gamtinės kilmės radioaktyviųjų medžiagų nulemtos jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje	X	–	–
-----	---	---	---	---

1.2. Sąrašo 2 lentelėje nurodyti ūkio subjektų, kurių vykdomai veiklai su šaltiniais reikia licencijos ar laikinojo leidimo vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais (toliau – laikinasis leidimas), planinių patikrinimų metu atliekami radiologiniai tyrimai ir įrangos bandymai;

2 lentelė. Ūkio subjektų, kurių vykdomai veiklai su šaltiniais reikia licencijos ar laikinojo leidimo, planinių patikrinimų metu atliekami radiologiniai tyrimai ir įrangos bandymai

Eil. Nr.	Veikla su šaltiniais	Radiologiniai tyrimai		Įrangos bandymai
		Lygiavertės dozės galios matavimai	Paviršiaus radioaktyviojo užterštumo tyrimas	Kokybės kontrolės bandymai
1.	Šaltinių naudojimas, kai naudojami:			
1.1.	uždarieji radioaktyvieji šaltiniai, esantys apšvitinimo įrenginiuose	X	X	–
1.2.	uždarieji radioaktyvieji šaltiniai, naudojami spindulinėje terapijoje (išskyrus mažos dozės galios brachiterapijos uždaruosius radioaktyvius šaltinius)	X	X	–
1.3.	jonizuojančiosios spinduliuotės generatoriai ir (ar) dalelių greitintuvai, naudojami spindulinėje terapijoje	X	–	X
1.4.	etaloniniai (kalibraciniai) uždarieji radioaktyvieji šaltiniai (I, II pavojingumo kategorijų radioaktyvieji šaltiniai)	X	X	–
1.5.	gama radiografai	X	X	–
1.6.	uždarieji radioaktyvieji šaltiniai, esantys gręžinių tyrimo įrenginiuose	X	X	–
1.7.	atvirieji radioaktyvieji šaltiniai, naudojami gydymui ar diagnostikai branduolinėje medicinoje <i>in vivo</i>	X	X	–
1.8.	etaloniniai (kalibraciniai) uždarieji radioaktyvieji šaltiniai (III pavojingumo kategorijos radioaktyvieji šaltiniai)	X	X	–
1.9.	uždarieji radioaktyvieji šaltiniai (III pavojingumo kategorijos radioaktyvieji šaltiniai), esantys matavimo įrenginiuose: lygio, svetimkūnių paieškos matuokliuose	X	X	–
1.10.	jonizuojančiosios spinduliuotės generatoriai, esantys matavimo įrenginiuose: lygio, svetimkūnių paieškos matuokliuose	X	–	–
1.11.	uždarieji radioaktyvieji šaltiniai, esantys krovinių ir kitų transporto priemonių patikros įrenginiuose	X	X	–
1.12.	jonizuojančiosios spinduliuotės generatoriai, esantys krovinių ir kitų transporto priemonių patikros įrenginiuose	X	–	–
1.13.	rentgeno radiografai	X	–	–

1.14.	rentgeno diagnostikos įrenginiai, kurių anodinė įtampa >100 kV, išskyrus medicininius kaulų mineralinio tankio rentgeno matuoklius	X	–	X
1.15.	mažos dozės galios brachiterapijos uždarieji radioaktyvieji šaltiniai, įskaitant akių aplikatorius ir ilgalaikius implantuojamuosius uždaruosius radioaktyvius šaltinius	X	X	–
1.16.	rentgeno diagnostikos įrenginiai, kurių anodinė įtampa ≤100 kV, išskyrus odontologinėje praktikoje naudojamus intraoralinius dantų rentgeno aparatus ir medicininius kaulų mineralinio tankio rentgeno matuoklius	X	–	X
1.17.	etaloniniai (kalibraciniai) uždarieji radioaktyvieji šaltiniai (IV pavojingumo kategorijos radioaktyvieji šaltiniai)	X	X	–
2.	Šaltinių saugojimas, kai saugomi:			
2.1.	I, II, III pavojingumo kategorijų uždarieji radioaktyvieji šaltiniai	X	X	–
2.2.	IV, V pavojingumo kategorijų uždarieji radioaktyvieji šaltiniai	X	X	–
2.3.	atvirieji radioaktyvieji šaltiniai	X	X	–
2.4.	jonizuojančiosios spinduliuotės generatoriai	–	–	–
3.	Šaltinių montavimas, priežiūra ir remontas, išskyrus šaltinių, skirtų vykdyti Sąrašo 1 lentelės 1–8 punktuose nurodytą registruojamą veiklą su šaltiniais, montavimą, priežiūrą ir remontą, bei prekybą I, II, III pavojingumo kategorijų radioaktyviaisiais šaltiniais	–	–	–
4.	Šaltinių vežimas, kai vežami:			
4.1.	I, II, III pavojingumo kategorijų radioaktyvieji šaltiniai	X	–	–
4.2.	IV pavojingumo kategorijos radioaktyvieji šaltiniai	X	–	–
5.	Veikla jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje, išskyrus veiklą branduolinės energetikos objekte, pas kitą asmenį, turintį licenciją, kai darbuotojai priskiriami A kategorijos darbuotojams	–	–	–
6.	Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas	X	X	–

1.3. Sąrašo 3 lentelėje nurodyti ūkio subjektų, kurių veiklos nereikia įteisinti, tačiau jų vykdoma veikla gali turėti įtakos žmonių ir aplinkos apšvitai jonizuojančiąja spinduliuote ir (ar) vykdant šią veiklą yra tikimybė nustatyti paliktąjį radioaktyvųjį šaltinį ar radioaktyviosiomis medžiagomis užterštą objektą, planinių patikrinimų metu atliekami radiologiniai tyrimai.

3 lentelė. Ūkio subjektų, kurių veiklos nereikia įteisinti, tačiau jų vykdoma veikla gali turėti įtakos žmonių ir aplinkos apšvitai jonizuojančiąja spinduliuote ir (ar) vykdant šią veiklą yra tikimybė nustatyti paliktąjį radioaktyvųjį šaltinį ar radioaktyviosiomis medžiagomis užterštą objektą, planinių patikrinimų metu atliekami radiologiniai tyrimai

2.1.	Veikla	
------	--------	--

Nr.		Radiologiniai tyrimai	
		Lygiavertės dozės galios matavimai	Ėminių ėmimas
1.	Metalų laužo, atliekų supirkimas ir perdirbimas	X	–
2.	Šilumos ir (ar) elektros gamyba, kurios metu susidaro pelenai, kai kiekvienoje eksploatuojamoje ūkio subjekto katilinėje ar elektrinėje esančių kurą deginančių įrenginių suminė vardinė šiluminė galia kūrenant medienos ar durpių kuru yra:		
2.1.	≥2,5 MW, bet <20 MW	–	X
2.2.	≥20 MW	–	X
3.	Kurui skirtos medienos ir durpių importas iš trečiųjų valstybių (Baltarusijos Respublikos, Ukrainos ir Rusijos Federacijos (tik Kalugos, Tulos, Briansko ir Oriolo sritys)) ir sandėliavimas	–	X
4.	Prekyba sendaikčiais:		
4.1.	sendaikčių krautuvėlės	X	–
4.2.	sendaikčių turgūs, mugės ir panašios prekybos vietos	X	–

2. Sąraše nurodyti radiologiniai tyrimai atliekami Apšvitą patiriančių darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių, patvirtintų Radiacinės saugos centro direktoriaus 2007 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. 63 „Dėl Apšvitą patiriančių darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenų atlikimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

3. Sąraše nurodyti įrangos bandymai atliekami laikantis:

3.1. Lietuvos higienos normos HN 78:2009 „Kokybės kontrolės reikalavimai ir vertinimo kriterijai medicininėje rentgenodiagnostikoje“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. V-922 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 78:2009 „Kokybės kontrolės reikalavimai ir vertinimo kriterijai medicininėje rentgenodiagnostikoje“ patvirtinimo“;

3.2. Lietuvos higienos normos HN 95:2015 „Radiacinė sauga ir kokybės laidavimas taikant spindulinę terapiją“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. V-759 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 95:2015 „Radiacinė sauga ir kokybės laidavimas taikant spindulinę terapiją“ patvirtinimo“.

Pakeitimai:

1.

Radiacinės saugos centras, Įsakymas

Nr. [V-131](#), 2021-12-27, paskelbta TAR 2021-12-27, i. k. 2021-27135

Dėl Radiacinės saugos centro direktoriaus 2013 m. rugsėjo 27 d. įsakymo Nr. V-64 „Dėl Planinių patikrinimų metu atliekamų radiologinių tyrimų ir įrangos bandymų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo